

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100. szögig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszbetük s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számtatitk.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Sátoralja-Ujhely. aug. 6.

Aki figyelemmel kísérte a „Zemplén” 8 éves működését, meggyőződhetett arról: hogy közérdekű dolgokban történt jóakaratu felszólalásai között, a legnagyobb rész Sátoralja-Ujhely emelésére volt irányozva.

Nem lehet tagadni: e felszólalásoknak olykor-olykor volt valami kevés foganatjuk, daczára, hogy a korbelt előljáróság oly elemekből állott, mely a sajtó üdvös működése iránt alig birt valami kis érzékkel; sőt eleinte jogosulatlanok tartva egészen tárgyilagos elbirálásait, apró duzogásban tört ki ellene, levén előtte megfoghatatlan dolog: valakinek olyasmibe avatkozni, aminek helyes vagy helytelen volta felett, kizárólag önekiek adatott meg a tanakodás privilegiuma.

Lassan-lassan azonban belátták: hogy az értelmiség támogatásában álló tisztességes sajtót csak úgy lehet jobb véleményre birni és kellő méltánylatot várni tőle, ha jóakaratu figyelmeztései előtt nem dugják be hallérzéküket, de figyelve rájuk, egyben-másban mégis csak érvényre igyekeznek emelni az azokban kifejezést nyert óhajokat.

És valljuk meg: ezidőtől kezdve mégis csak látunk koronként valami rendet városunkban fölcsilámlani. Igen! csakis fölcsilámlani, mert gyors meghonosulásáról szó sem lehet, miután a város önkormányzati helyzete és szegényes anyagi körülményei ezuttal oly tényezőket nem vethetnek felszínre, melyek több önállóság és erélyvel dobnák a súlyt a mérlegbe, s ezáltal a finomabb öntetű aspirációk valóságát is fokozatosan elősegíték.

Ez a körülmény — mely, úgy látszik, a

„Zemplén” szerkesztőjének figyelmét elkerülte — volt és ma is egyedüli oka annak, ha hírlapi felszólalásai leg többjének nincs kivánt eredményük. Mert hiábavaló dolog a városi hatóságot apostrophálni akkor, mikor a helyzet abnormitása folytán, minden perczen kirántatik alóla a cselekvés gyékénye s marad oly élettelen figurának, mely ha mozog is, mozgásával — mint a czeránál rángatott fabáb — mindig csak mások akaratának ad kifejezést.

Sátoralja-Ujhely, a törvény szerint, a nagy községek keretébe esett, de legkivált abban kellett maradnia anyagi tehetetlensége miatt. Fölötte minden tekintetben a szolgabírótság vas karja rendelkezik. Gazdasági kérdéseinek elintézésére, képviselő testületében bir ugyan önálló faktorról, de egyéb dolgokban hatásköre oly jelentéktelen gyűrűvé szorul, mely ugyszólván, s e m m i t s e m ölelhet fel abból, ami specifikus magyar fogalom szerint, az önkormányzat levegőjével táplálkozik.

Ez alárendeltség kifolyása az: hogy a város intellectualis erői teljesen félrevonulnak a közszolgálattól, akik pedig kenyérkeresetből ráadják fejüket, többé-kevésbé hijjával vannak azon ismereteknek, melyek e pályán mulhatlanul megkivántatnak. De hijjával vannak az önállóságnak is. Egy értelmileg képzett ember, a legkorlátoltabb helyzetben is képes akaratából annyit érvényesíteni, amennyit lehet. Eilenben tapasztalásból tudjuk: hogy az ismeretek nélkül való és véleményileg önállóságra nem vergődött egyén csak uszályhordozásra képes, elhatározni nem tudja magát; vitás kérdésekben az utolsó benyomásnak enged; a hatalmas- és tehetősebb egyedekkel szemben mindig s mindenben elnéző, de annyival zsarnok-

kabb aztán a szegénysorsnak irányában, kiket — ha választási minősítvényen nem birnak — jóformán még ember számba sem vesz.

De állának bár teljes qualificációval bíró férfiak a város ügyeinek élén, kik, például: rendőri ügyekben a kezdeményezés bátorságával lépének fel a temérdek visszaélés, rakoncátlanság s általában mind azon kóros és veszélyes társadalmi jelenségek ellen, melyek minduntalan hatósági közbelépés tárgyát képezik, a kivánt rendnek mégsem örülhetnénk. E férfiaknak, alárendelt állásuknál fogva, még több keserű lapdacsot kellene elnyelniök a felsőbb hatóság részéről, illetéktelen beavatkozás czimén mindannyiszor összetört intézkedéseikért.

Az első foku rendőri határozatok felebezése nálunk annyira megszokott dolog: hogy ha kihágás miatt, például; hamis mérték használatáért, valakit ma megbírságot a városi kapitány, az ügy holnap már a szolgabíró s holnapután pedig talán már az alispán előtt van. És mi okozza ezt? semmi egyéb, mint a bizalmatlanság, az alárendeltség tudatából kifolyó kétely, mely az első foku intézkedés jogosultsága, vagy pláne igazságosságával szemben, mindannyiszor kérdőjelekkel él.

Az elmondottakból azonban nem következik: hogy városunk időszaki sajtója, a „Zemplén” ezentul ne dicsérje meg az igyekezetet s ne korholja a mulasztásokat, de igen is tegye azt, azon jó akarat és tapintatossággal, mint eddig tette, hanem, hogy felszólalásainak hasznát valóban megérezze a közügy, intézze azokat mindig oda, ahol az elhatározó befolyás fegyverkezett áll. Gazdasági ügyekben a városi hatóság mindig tar-

Uti levelek.

I.

Kelt Steyr, július 25.

Hová megy e nyáron? Ez az első kérdés rendszerint, mit ismerősünk hozzánk intéz, ha hosszabb távollét után tavaszkor velünk találkozik. S ez már nagyon természetes, mert a mai kor kiválólag a fürdőzés kora.

Sokan azt, s az ezzel végeredményben azonos utazást felesleges pénzkidánsnak, pazarlásnak tartják. Pedig nem az.

A vagyonosokról, kik ezt mulatságból is tehetik és teszik, nem is szólok. De van ezeken kívül; most már egy nagy művelt társadalmi osztály, mely szellemi tőke kamatjaiból él; az ő orvosuknak, ha tudományainak színvonaláig emelkedett, kötelessége figyelmeztetni őket arra, hogy könnyebb és fontosabb kisebb kiadással a test és lélek erősítése, edzése által megakadályozni az életmódjuk okozta lappangva kezdődő betegségek kifejlődését, mint a kifejlett s néhamár ki sem irtható bajok orvoslása.

Ez az osztály az évnek tizenegy hónapján át verejtékével keresi azt, mit a kor igénye családja fentartására, nevelésére oly nagy mérvben igényel, minek a forrása, ha munkaképtelenné válik, egyszerre kiapad. Ne várja be tehát míg ez bekövetkezik, mert nem minden szervezet vasból való; de eressze meg koronkint a megfeszített hurokat addig míg épek, s pihenjen 1 hónapot, hogy ennek elteltével, ujult erővel, friss kedélyvel s kedvvel foghasson szokott munkájához, mely közben a látottak és tapasztaltak kellemes és tanulságos emléke, de még az utközben kiállott apró kellemetlenségek is szellemi táplálékul szolgálhatnak neki az egész télen át.

TÁRCZA.

Ami után...

Ami után ugy kergetett vágyad, Megfogtad-e a tűnékeny árnyat?!

Boldog vagy-e most? mondd meg csak nekem: Boldogabb-e, mit voltál én velem?!

Élsz-e egy, mint egykor a életet Elédbe festé lázas képzeted?!

Szemedre jön-e csöndes, boldog álom? S nem vagy magad hosszu éjszakákon?!

Az édes gondok horuja helyett, Nyujt-e a gyönyör napfényt, meleget?!

S unott nyugalmát a kis tűzhelynek Mivel pótolják e zajos termék?!

De nem! engedj meg, nem kértem tovább... Látd: elragadt a mindennapiság?!

Hisz fény ölel át, pompa vesz körül... Lételednek itt minden ugy örül.

Virág neked nyit. minden percbe' más... Csak rajtad látszik oh!... a hervadás.

SZELÉM.

tozik felvenni a kesztyűt, közrendőri dolgokat illetőleg azonban az elbírálás csak is a szolgabírói hivatal rovására mehet.

A helyzet ilyen pozitívum mellett, jövőre kivánatosnak válik: hogy a szolgabíró városunknak rendes lakosa is legyen, mert csak is így bírhat közvetlen tudomásával mindannak, ami egy népes város életében egészen más jelentőséggel bír, mint különben. Az ipar-kereskedelmi viszonyok, a társadalom sokalaku mozgalmi, itt mindmennyi fontos mozzanatok, melyeknek őszhangzóvá tétele s az azokra való felügyelet, — kívánt: hogy kulturai fejlődésüknek misem álljon utjokba — bizony sok buzgalmat, finom érzéket, de mellé, sok tapasztalatot is kíván.*

Tanügy.

Az iskolai vizsgák ivadjából.

Régen letűnt már az egyenlőtlenség a rabszolgaság kora; s mint egy fokozatosan növekvő lánghatás terjedt a keblekben az egyenlőség, a szabadság iránti törekvés. Sok, sok idő kellett arra nagy áldozatokra volt szükség, hogy az előítéletekkel telt kor a nők felől alkotott nézetét megváltoztassa. Mert az évek hosszú sora mintegy megerősíteni látszott azon ferde véleményt: hogy a nő tünni, szenvedni teremtett. A török szép állatnak, az angol árucikknek tekinté, az indust neje a máglyára tartozott követni, eszköznek használá céljai valószínűsítésénél. — De jöttek századok, eljött a középkor a maga érzékfelettséggel, eszményre törekvés jellemvonásával, mely az elnyomatás alatt sinlődni egyenjogúsítási ábrándját megvalósítani látszott. A Don Quichottok korszaka magaslatra emel a nőt. Nem voltak többé szolgák, királynőkkel levének. Majd a harci zajt a tudományosságra való törekvés váltá fel; a „világ urai“ a közép-korban a nők által táplált tudományosság fákláját magokhoz ragadták, s oly gyorsasággal haladtak előre, hogy a nők nem versenyezhetve vélők, elmaradtak.

De már ekkor a szédelgések kora lejárt. A nők társadalmi állásának helyes iránya eltaláltatott. — Ki volt mutatva az út, melyen haladhattak, ki a kör, hol működhetek, ki a mód, mely által azon műveltséget elsajátíthaták, melyet egy korának műveltségét elsajátítani ohajtó nőnek okvetlen birni kell. — Őket egyéniségök a nyáva, házi nővé, honleányá lenni rendelte. — S ha eddig némelyek a természet által kitűzött célt el nem érték, azt csak a felületesen nevelt leányból lett anyák közönye, s felületesen és külsőségen kapkodó természete juttatá oda, honnan csak a kevéssel ez előtt is gomba módra szaporodó nevelő intézetek akarják újra felemelni. — Mert már az újabb korban a szülők megbarát-

* Megjegyzéseinket e cikk pár pontjára alkalmilag el fogjuk mondani. Szerk.

egyedül lévén, mindig az idegenekkel való érintkezésre van utalva. De ha tisztán szórakozni, a természet szépségeiben gyönyörködni akar, az ha csak, teheti ne egyedül menjen. Az élvezetnek mással való közlése, együttes érzése fokozza azt.

Utítársaimmal dr. Raiszsal s nevével és dr. Hornyay Bélával Bécsben találkoztunk. Célunk lévén addig míg együtt leszünk, a Salzkammergut kies vidékét bebarangolni, társaim, kiknek Innsbruck utazásuk végpontja, körutazási jegyeket vettek e célra. — Egy ily jegynek, melylyel második helyen utazva Bécsből Gmunden Ischl, Salzburg, Gastein, Innsbruck, Bremer, Villach, Marburg, Graz megnézhető s Bécsbe a Semeringen át visszamehetni ára: 41 forint.

Tegnap 25-én reggel indultunk Bécsből, de már déli 11 órakor Szent-Valentinben másfél napra elváltam társaimtól, mert őket körutjoknak egyik gyöngye a Trauntava, Gmundennel és Ebensee-vel vonzotta, én pedig e tájat már régebben bejárva, a híres halli fürdőt, a Gesäuset és Ausseet néztem meg azalatt.

Szent-Valentin ez a mi Legénye-Mihalyink. Itt a különböző irányokból jött utas csak úgy vár óraszámra a más irányba menő vonatra, mint ott, s itt a futárvonatokhoz szokott közönség nem zúgolódik, de eszik, olvas és vár. Három mulatni való óram lévén, besétáltam a negyedórányra távolságra eső kis falu vagy városkába, melyben a képzelhetetlen csenden kívül csak a hozzá vezető kitűnő ut, tisztaság, közepén csinos gothikus temploma, de leginkább az emez szomszédjában a piac közepén levő 2 emelet ujszerű szép ház tűnt fel. Meglepetésem örömmé változott, midőn a ház homlokzatán tündöklő eme szerény felirat „Volksschule“ megismertette velem az épület célját. Mikor fogunk mi oda törekedni? nem is

koztak azon eszmével, hogy leánygyermeküknek nem elég csupán a legszükségesebb népiszkolai dolgokat tudni. Hanem kell, hogy elérjék azon magaslatot, hová a férfiak emelkedtek, kell, hogy a nők értelmi képzettsége arányban álljon a férfiakéval. Hiszen már köztudalom, hogy az emberművelődés — haladása megsemmisíti azon törvényeket, — melyeket az erősebb joga a nőnem taníttatásának elhanyagolt állapotára létesített; s a történelem azon igazságot juttatá felszínre: hogy azon országok emelkedtek művelődésben és tudományban, melyek a nőt becsülni ismerék. Most rohamos gyorsasággal igyekezének a célt elérni, s megvalva az igazat, éppen azokat használták fel, melyek legkevésbé valának célravezetők. A polgári életben fényesebb állást foglaló szülők idegen ajku (német francia) saloni felületes műveltségű nőkre bízták gyermekeiket, kik aztán a leendő honleányt világpolgárnővé, a leendő anyát salanhölgyggyé, a leendő feleséget ügyesen csevegő társalkodó nővé változtatták. S kiknek anyagi erejük nem volt elegendő ily fajta nevelőnek tartására, azok egyes élelmes a felületeségben az anyákkal versenyző egyének a magán nőnevelde szót bitorló nevelő intézeteibe vitték gyermekeiket, melyeknek alaptermészetök mint Környe mondja: felületes volt; s irányuk fitoktatás s a fenyőzés ügyes alkalmazása, általában nevelésben, oktatásban a szemfényvesztés. Vagy mások meg nem gondolva azt, hogy ha a nevelés egy oldalura forma szerűvé alakul, teljes emberré soha nem fejti ki a növendéket, leánygyermeküknek helyes és a kor színterén álló nevelését a kolostorok csendes falai közt vélték feltalálni, hol a nőnevelés tervszerű alkalmazása helyett, a feláldozó mely egyedül másnak, és az eszményi nevelési módszer, mely kizárólag a menny számára nevel, volt irányadó. De sem az elsőnek ferde, sem az utóbbinak elfogult iránya nem volt czélszerű az általam fennebb említett három nevelési főelv elérésére, mert a különböző szempontok különböző eredményt mutattak fel. A második megtalálni látszott azon talajt, melyre a nőnevelés magasatos épületét emelni lehet. Ebben meg volt már a családiás színezet, meg a nevelőknek a tanítványokkal való szoros összeköttetése, meg volt a szorgos s még is gyöngye felügyelet, szellemi vezetés. Csakhogy az ily nevelőintézeteknél hatalmasan gátolá meg a cél elérését a felületesen nevelt felületes nevelők egyéni természete s látszólag minél többet, de valójában annál kevesebbet elérni akaró jellemvonása. Ezért volt az, hogy paedagógusaink munkálataiban oly határozott ellenszenvet találunk kifejezve a magán nőneveldek alapítása iránt, mert a felmutatott eredmények nagyon is eltértek a valóditól. De hála a legújabb korban a szülők helyes tapintatának, a nőnevelési eszmék fáradhatlan harcossai küzdelmeinek, leomlottak már nagyobb részt a ferdeirányú intézetek, helyt adva azoknak, melyek a kitűzött célt soha el nem tévesztve, azt legalább elérni törekednek.

Én a városunkban levő Horváth E. s neje vezetése alatt álló nőnevelő intézet közé tudom sorozni, mert július 24—25-én tartott közvizsgáján meggyőződen erről. Mindenki átláthatta, a vizsgálat veze-

akarom mondani: azt elérni, hogy iskoláink kiváljanak a többi épületek közül úgy tisztaságra, mint berendezésre nézve. Valóban megfoghatatlan, hogy minálunk oly kevés gondot fordítanak az iskolák nagyszerűségére! Nem felesleges, a falak külsejére fordított fényűzést értek, de tágas, magas, jól világított fűtött és szellőztethető szobákat, melyekben gyermekeink legszebb koruk legnagyobb részét töltik, s hol legtöbb esetben szert tesznek oly állapotokra, melyekkel azután Hallba és a Sóstóra kell őket hordoznunk. De a szakértők szavai minálunk a pusztában hangzanak el — és az iskolaszékbe nem járó iskolaszéki tag szülők fülei siketek. Ébredj magyar!

Az iskola előtt a csinos piacra kinyuló, nagyon alacsonyan bekerített, rendkívül gondozott kis zöldes kert diszlik, melyben a kevés virág mutatja, hogy művelőjének nem sok ideje maradt a hasznoson kívül a kellemessel foglalkozni. Egy ilyen kert, mely biztosan a tanítóé, valóságos tanszék, mely egész nyáron némán szól a falu népének, intvén őket a jó példa utánzására. Nekünk is vannak szép faiskoláink az iskolaszéknel — papíron.

Hallba menet Valentinból Steyrig vasuton megy az ember mintegy 1 órát, az Enns folyó jobb partján szép fenyvesek s még szebb löherések közt. Ugy látszik ez a löher hazája, — a luczerna nem sikerülvén, nem természetik — s ebben is előnyük van felettünk, hogy az átkos arankát, mely a mi löheréseinket néha egészen megöli, nem ismerik. Hátha a mag tisztaságára fordított gondnak köszönhető e szerencse?

Minden ut széle, minden mesgye fákkal van beültetve, melyeket nem a faiskolában oltják, de az ebből kivett jó vastag vadonczot helyére kiültetve ölnyi magasságban oltják be. E szép olt-

tőinek a kérdések feltevésénél tanusított tapintatából, hogy egy kitűnő nőnevelő állunk szemben. A tanítási módszer itt az újabb kornak megfelelő, tulnyomólag gyakorlati, emlékeztető s önfeltaláló s általában gyakorlati, emlékeztető s önfeltaláló s általában gyakorlati, melyet énrészemről legjobbnak tartok. Meglátszott itt a kérdező s emlékeztető módszer ügyes alkalmazása. S míg a földrajz történelemmel az összekötő módszer a szerkesztővel volt szoros arányban, addig a magyar s német nyelvtani feleleteknél a gyakorlati módszerre volt fő súly fektetve.

Meglátszott, hogy a nevelde számos tantárgyai között különös figyelem fordítottat a háztartástanra, mert a világos s értelmes feleletekből meggyőződünk arról, hogy a gyermekeknek van egyszerű, legalább gyermekie nézetök a takarékos kis gazdasszony kötelességeiről. A kérdésekből átláttuk, hogy a nevelőnek megvannak győződve a vallás moralizáló hatásáról; meg a hazai történelem tudásának fontosságáról, mert tisztába vannak a leendő honleány céljáról; meg az erkölcsi szabályok világos ismereténél erejéről, mert tudják azt, hogy ha a házi kör vezetője a szép és nemes iránt lelkesül, gyermekeit is olyaná neveli.

Buzgalmat kívánunk a tapintatos vezetőknél. Horváth Endre s nevének valamint Fabsics Leopoldin kisasszonynak fáradozásaihoz továbbra is.

Midőn a ref. egyház felügyelete s pártfogás alá vette e kitűnő nevelő intézetet, tudta mit cselekszik: érdemesnek tartotta fentartását s virágzásra juttatását. Adja Isten, hogy ugy legyen!

VÁGÓ GYULA.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A muszka kegyetlenségek meggátlása s a szomszedságunkban folyó háboru által nagy mérvben fenyegetett érdekeink megóvása céljából f. aug 1-én délutáni 7 órakor városunkban is megtartott a Bajusz József által kezdeményezett népgyűlés. Daczára az aratási munkaidőnek a tornacsarnok helyisége zsufolásig megtelt résztvevőkkel, kik a bizottság által beterjesztett határozati javaslatot lelkesült éljenzések között változatlanul elfogadták. A gyűlés elnökének, Diószeghy Jánosnak megnyitó beszéde után, melyben a gyűlés célja és indokai körvonaloztattak, programmszerűleg, Bajusz József Klapka György tábornoknak a budapesti népgyűlésen tartott beszédét olvasta föl. Ennek végeztével Fejes István tette meg a határozati indítványt, indokolva azt egy oly szép és hazafiui melegségtől áthatott beszéddel, minőket tőle megszoktunk hallani. A zárbeszédet Meczner Gyula képviselőnk tartá az ügy komolyságához méltó higgadtsággal. Leszámítva egy pár hig velőből került felkiáltást, — mely sejtnei engedti azt: hogy titokban e város falai között is folynak bizonyos „rubel“ szagu agitációk — legszebb rendben folyt le a gyűlés, s hozott

ványok, melyek száma kis területen is ezerekre megy, nem gyümölcsnek valók, de ugynevezett must almák és körték. Ezekből itt bort csinálnak, melyet állítólag 5—7 évig is eltarthatni.

Steyr olyan Kassa forma város az Enns két-partján hegyeken, igen szépen fekszik. Házai még a főtéren is ódonszerűek, sajátosságok. Emeleteik szűkülnek, annyira, hvgy néha az első emeletnek 6 s a negyediknek már csak egy ablaka van. A Crammer hotel nagyon jó és olcsó. Innen Hallba van rendes postaközlekedés is, de miután időm nagyon szűkre van szabva, külön kocsit fogadtam, mely odavitt, estig ott várt reám s hozott vissza is 6 frtért.

A Hallba vezető ut dombos, változatos szépségű, közel 2 óráig tartó. Még ki sem értem Steyrből, midőn a porosz királylyal közös szerencsém, hogy t. i. ha utazom jó idő szokott lenni, cserben hagyott, a láthatár egészen novemberi szint öltött s esett mig csak Hallba nem értem.

Oda érve felkerestem azonnal a fürdő kitűnő és buzgó főorvosát Rabl tudort, ki mindent megmutogatott mi figyelemre méltó. Nagyon czélszerű itt azon berendezés, hogy a kétféle ásványviz a gyógyterembe van vezetve, hol jó és rossz időben egyaránt használhatni. A halli víz jód tartalmáról híres, s mint ilyen csak valódi betegek által használtatik, miért is a fürdővendégek must-rálása nem nagyon épületes. A vendégek névsorából azon szomorú meggyőződést szereztem, hogy igen sok köztük a magyar, — jele nagy elkorcsosulásunknak. Rabl nagyon tartóztatott a másnapi Anna-bálla, hadd lássam táncolni a scrofulát a podagrával, de nem voltam reá kíváncsi. Dicséretet érdemel a 77 betegre berendezett szegény gyermekek kórháza, melybe a betegeket vallás és nemzetiségi különbség nélkül ingyen

határoza
érző ma
rozat, m
igy szól

megbot
ségek
által bé
lakosság

E

káját és

valamin

rint B

magyar

és külö

tartván

kérni a

emberi

leti me

tetésér

ha ke

denese

az oro

nyomn

a törö

folyóla

szállás

tatlan

két bi

erővel

resz

előlép

jeznu

háttér

változ

meg

ják n

közüg

magá

és ig

ben

jelez

gazd

kezd

is tö

sunk

vetté

A g

kere

ben

Azo

ez ir

gépe

miut

közl

érde

szem

szeu

a kö

a h

vesz

szeg

látá

Ste

koc

foly

koc

lep

a

Ug

leg

s n

egy

fed

há

ják

tü

to

és

bo

fö

ka

a

is

m

fo

határozatáról ellehet mondani: hogy az sok melegen érző magyar szívnek egy dobbanása. — A határozat, mely már fel is küldetett a miniszterelnökhöz, így szól:

A sátoralja-ujhelyi népgyűlés megbotránkozását fejezi ki azon vérlázító kegyetlen ségek felett, melyek Bolgárországban az oroszok által békés polgárokon elkövetettek s a mahomedán lakosságot kiirtással fenyegetik.

E népgyűlés Oroszország terjeszkedési politikáját és ezen foglalkási célból folytatott háborút, valamint a hírlapi hírek és látható jelenségek szerint Bosnyákország és Hercegovinának osztrák-magyar hadseregek általi megszállását a birodalom és különösen hazánk érdekeivel összeférhetlennek tartván: elhatározza e népgyűlés kérvényileg felkérni a magyar kormányt, hogy ezen a népgyűlés és emberiség elveivel össze nem egyeztetendő hadviselési mód s az orosz terjeszkedési politika megszüntetésére minden rendelkezésére álló eszközökkel s ha kell, a fegyver hatalmával is mielőbb és mindenestre addig, míg az oroszok terjeszkedése és az orosz hadseregeknek a török birodalomban elnyomlása nagyobb mérvet nem ölt — hasson, — a török birodalom integritását megőrizni, s ebből folyólag a döntő köröket minden foglalás vagy megszállástól visszatartani tartsák hazafiúi és elodázhatatlan kötelességüknek.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszéknél közelébb két bírói állás töltetett be, miáltal az jelentékeny erővel szaporodott. A kinevezett bírák egyike: Keresztessy Lajos, kinek régen kiérdemelt előléptetése fölött legőszintébb örömmel kell kifejeznünk. Ez öröm részünkről az önzetlen barátság; háttérben hosszú évek sora áll, melyeknek ezer változandósága között csak a tiszta frigy maradt meg változatlanul. Ami örömeinket bizonyára osztják nagyszámú ismerősei is, kik előléptetésében a közügyek nyereségét látják. — És igazuk van; a magánéletben annyiszor nyilatkozott lovagias jelleme és igazlelkűsége, kétségtelenül bírói hivatása körében is sok haszonnal fogja magát érvényesíteni.

A mezőgazdasági ipar terén nagy haladást jelez nálunk azon körülmény: hogy kissébb parasztagdák is vásárolnak már gépeket s lassanként kezdik belátni az idő nyereség jelentőségét. Az idén is több kézi és járgány cséplőgépet adott el városunkban, s ezeket többnyire falusi gazdaemberek vették, részint egyesek részint társaságban állók. A gépek kelendőségére mutat az is: hogy vaskereskedőink azokból, nagy raktárt tartanak, melyben hazai gyártmányokkal is bőven találkozunk. Azonban bármennyire örvendünk a gazdasági kultúra ez irányú fejlődésének, mégsem látjuk helyén, hogy a gépek nagy tömegekben álljanak a kereskedések előtt, miután ez, tekintve különben is szűk utcáinkat, a közlekedés hátrányára van. De ha az üdvös mozgalom érdekében, e kényelmetlenség előtt behunyjuk szemünket, nem tehetjük ezt azon könnyelműséggel szemben, mely a gépek szabadon hagyása által, a közbiztonságot veszélyezteti. E nyár folyamán, már a h a r m a d i k gyermeknek zuzta össze kezét az így

veszik fel, sőt még Bécsből idáig küldik is. E sok szegény apró s ártatlan nyomoréknak együtt való látása szánalomra gerjesztő.

Megnézve minden látni valót, siettem vissza Steyrba éjszakára, s megszűnő az eső, nyitott kocsiából gyönyörködtem a szép tájak látásán és folytattam gazdasági tapasztalataim szaporítását kocsisommal való beszélgetés által.

Töle tanultam meg, mi első pillanatra meglepőnek látszott, de még így is furcsa, hogy ezen a vidéken a búzát, gabonát kétszerre aratják. Ugyan is, hogy nagy sulyos kévékkel dolgozunk ne legyen, mondhatni csak lecsipdesik a kalászatokat, s nagyon apró kereszteteket raknak, 5—7 kévécskét egymás mellé kalászszerűen felfelé s az felülről befedik egy kalászával lefele fordított kévével. A hátramaradt igen magas tarlót pedig külön kaszálják s gyűjtik kazalba.

Töle tanultam azt is, ami szintén nagyon feltűnő, midőn friss 3—4 barázdából egy halomraszántott dombos földbe most kiültetett burgundi repát és káposztát láttam, hogy ez már a learatott gabona és buza után van ültetve. Így szíjják itt a földet, de minden harmadik évben trágyázzák.

Visszamenet a fél uton levő Sirning városkában ismét egy gyönyörű emeletes palota őtlött a szemembe, — változatosság kedvéért ez nem iskola volt, de kórház. Csalódásom nem keserített meg.

Ha ily modorban kielégít levelezésem — folytatni fogom.*

CHYZER KORNÉL.

Szerk.

* Nagyon szívesen vesszük.

felszerelve kitett, s legfeljebb egy szál vékony huzallal lekötött cséplőgép fogas kereke. Minden további baleset meggátolása végett kérjük a hatóság abbéli intézkedését: hogy a közszemlére kitett gépek hajtó műveit szereltesse le, vagy csak is oly feltétel alatt engedje meg a gépek felszerelt kiállítását, hogy a lendítő kerekek szorosan lánczczal kötéssenek meg, a megkötő láncz pedig be legyen lakatolva

Hármas ünnepély nagy közönséget gyűjtött mult hó 30-án az erdőbényei fűdöbe. Először is egy kápolnát szenteltek fel, mely leginkább Kocsics János, ottani k. lelkész áldozatkészségének köszöni lételet. Ez alkalommal tartotta továbbá a nevezett plébános ur aranymiséjét, mely ugy reá, mint nagy számú tisztelőire nézve valódi örömnép volt. A harmadik, amit anyi fiatal szív epedve várt, a fürdő-idény legünnepélyesebb mozzanata: az Anna-bál megtartása volt. Tudósítónk szerint, rég volt az erdőbényei Anna-bálnak oly népes és válogatott közönsége, mint az idén, s amit talán e részben a fürdőigazgatóság elmulasztott, azt bőven kárpótolta a jó kedv s a társalgási derült hangulat. A jelenlevő hölgyek közül kiténtek: Balázs nővérek Debreczenből; Györi Klára k. a. Tályáról; Szabó Jánosné Debreczenből; Szabó Mariska és Tornóczy Anna kisasszonyok Tályáról; Reichard M. k. a. S.-a.-Ujhelyből; Adriányiné Tolcsváról; Róth k. a. Debreczenből; Szatmáry Kálmáné A.-Szántóról. Nagy Vilma k. a. Tolcsváról és Somosy Irén k. a. Szabolcsmegyéből;

Tűz ütött ki a mult pénteken délután 5 órakor a Hecksén s egy magánosan álló korsmát hamvasztott el. Tűzoltóink a távolság és közlekedési akadályok miatt, nem jelenhettek meg oly gyorsan, mint más alkalommal tapasztaltuk, de hát a baj sem volt oly nagy, hogy továbbterjedésétől félni lehetett volna. A leégett ház hg. Vindisch-Gräcz tulajdonához tartozik.

Király József, közelébb városunkban letelepült festész hirdetésményére felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét.

Csarnok.

Laczika.

(Vig-szomorú, igaznak is beillő történet.)

Irta: Farkas Bertalan.

II.

Jetta leányasszony másnap bevitör látott Bagosra. Maga vitte el a pénzt, úgy, amint mondotta. Nagy triumfussal állított be a Laczika — „nénikéje”-hez.

A diák „néniké” nek szokta hini a kosztadónót. Így hitta Laczika is.

— Hol az én kedves Laczim? — ezzel köszöntött be Jetta leányasszony.

— Laczika... Laczi... Laczika... Laczi... hebegett Spriczczerné asszonyság.

— Ugye tanul a lelkem? Sok dolga van: jönnek a vizsgák. Én nem is tudom: mért kinozzák úgy azokat a szegény gyerekeket, — majd megölik őket a sok tudományjal. Ugy-e megsoványodott?... meghalványult?... megsápadt?... kiment a formájából a szentem?...

— Megsoványodott... meghalványult... megsápadt... recitálta Spriczczerné asszony páni félelem közt az aggszűz szavait

Ne kinozzon, oh ne gyötörjön angyalom; mondja szaporán: hol van? Hadd rohanok, hogy karjaim közé szoríthassam.

— Laczika elment egy keveset mu...

— Muzsikálni, galambom! Oh, igaz, hiszen ő muzsikálni is tanul. Szegénynek a zenéből is kell vizsgát tenni. Hallottam, már igen ügyesen játszik. Oh, hogy is ne, hiszen ő csupa ügyesség, csupa okosság...

— Oh nem muzsikálni; elment egy kereset vi...

— Vivni, gyöngyöm! Oh, igen, igen! Lásza Spriczczerné asszony: milyen feledékeny vagyok. Hiszen ő vivni is tanul. Milyen gyerek a lelkem, s már is oly kitünően viv. Ezt is kell tudni, galambom; oh kell bizony! Legalább nem mer akárki az orra alatt piszkálni. Kössön csak belé holmi gemein népség; tudom istenem, hogy megtanítja keztyüben füttyölni. Meg biz a galambom. Ugye, lelkem Spriczczerné?

— Oh igen!... Laczika elment bo... bo...

— Botanizálni, angyalom! Nagyon derék, nagyon derék! A gazdának ismerni kell mindenféle növényt. No igen! Az én Laczikám gazdálkodni fog, — igen, lelkem, gazdálkodni fog. Hálisennek, lesz neki mibe gazdálkodni! Lesz neki mibe — Spriczczerné asszony. Ugye a professora hitta? Hogyis ne hiná! Az én Laczikámat, a klassis gyöngyét. Azt az értelmes fiút, azt az életrevalót...

Azt az életrevalót... mondta a „refrainé”-t Spriczczerné asszony szurkolva. — Laczika, azt mondá, hogy elmegy egy keveset bo... bo... borozni.

— Bo... bo... borozni? — hüledezett Jetta leányasszony; — de csak egy szempillantásig. Nem csudálkozom rajta — folytatta gyorsan. Szegény, megunja a sok tanulást; elment egy keveset szórakozni, mulatni, vigadni.

— Igen, igen! — mulatni, vigadni... erősíté Spriczczerné, nagyokat nyelve s mód nélkül örvendve, hogy így ki lett találva, amiket az elébb nem „látott” kimondani.

— A szórakozás is szükséges a fiatal léleknek, édes Spriczczerné asszonyság. A szerföltött munka megöli az ifju kedélyt. Be tetszik ezt látni, nemde? Már hogyné? az ég szerelmeért! Okosan tette, hogy nem tiltotta neki. Tudom, hogy ő azért nem feledkezik meg magáról. Ugy-e nem angyalom?

— Bizony... bizony...

— Már, hogy is feledeznék! A ki olyan nevelésben részesült, mint ő. — Hanem bocsásson meg édes Spriczczerné asszonyság! Gyenge vagyok magamnak parancsolni. Oh, lelkem, az anyai... az az: a rokoni szív! Mennem kell galambom; föl kell keresnem, hogy karjaim közé szoríthassam.

Jetta leányasszony elindult fölkeresni a kedves Laczikát.

Alig hagyta el a Spriczczerné asszony házát; találkozott a gyönyörűséggel.

Egy kut-ágas forma kamasz állott előtte. Be volt rugva, mint az ágyu. Kalapja a tarkóján, hajszálai az ég felé meredezve; mellénye kigombolva: fodros eleji ingén tenyérnyi fekete-kávét foltok; lábait a nótát fojták: „hejj, Laboba, Laboda! lábod ide-amoda!

A gyönyörű Laczikát két jó pajtás támogatta, akik éppen olyan „csehül” álltak mint az aranyos gyerekek.

Veres volt mind a három nebuló, mint az igriczi paprika; szemek mustra-vereshagymákként voltak kidagadva.

Jetta leányasszony készült kővé meredni.

Hová mámi? Álljon meg egy kacsintásra — szólt hozzá úgy félvállról a pajzán Laczika, s egy hatalmasat csipett karján.

— Ugyan hagyj békét az eszemadtának! — kacagott fel az egyik jó pajtás. Tán csak nem akarod karra fűzni ezt a — Matuzsálemet?

— Angyal ez, fiuk! angyal! — hadonázott felé a másik jó pajtás. Ugy-e tubiczám, még maga? s jót csipett a tubicza ajakán.

Jetta leányasszony sem volt rest s napernyőjével ráhuzott a „gézengúz” ficzko kezére.

Ezzel aztán erősen magára vont a három „jó madár” figyelmét.

— Ah, ezer bocsánat, kedves Jetta mama! — esedezett Laczika hebegő hangon s amennyire a viszontai megengedte tűrhető positurába vágta magát.

— Laczi! az ég szerelmeért!...

— Kedves, édes Jetta mama! Isten hozta! Isten hozta! Nem is reméltem. Ki hitte volna? Ah, mily jól néz ki... s két karra kapva a „Jetta mamá”-t kegyetlenül össze-vissza csókolta.

Pfujj! pfujj! — kiáltott az aggszűz rugdalódzva s nagyokat fújva, hogy a Laczika száján kifelé hömpölygő jó féle viszontaiaromat elhárítsa.

— Gysuzi, Friczi barátaim, — kedves Jetta mama — mutatá be a czimborákat. Pompás flu mindakettő.

Gysuzi, Friczi versenykedve ugrottak kézcsókra. — Bocsánat Nagysád! Ezer pardon!

Ez találó haditaktika volt. Jetta leányasszony szelidülni kezdett.

— A professor ur, kedves Jetta mama! a professor ur...

— Nála voltatok?...

— Igen... igen... igen!... replikázott gyorsan három borizú hang.

— Gondoltam. Másként nem is tudtam volna mire vélni ezt a...

— Tudja Jetta mama: nem lehetett menekülni. Igazán nem...

— Igazán nem — kontrázott a két jó pajtás. Jah, hiába! gyermekem. A főlebbvalóért sokat kell áldozni. Csak, hogy így áll a dolog. Egészen nyugodt vagyok. Hanem hogy nézsz ki? szedd rendbe magad. Az emberek megítélhetnének.

A vig czimborák egyet kacsintottak. Rendén van a széna.

Pár percz mulva Jetta leányasszony a gyönyörűség karján tipegett vissza a Spriczczerné asszony házába.

A vig pajtások kézcsókok között mondtak „adieu”-t.

(Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő és kiadótuladonos:

BORÚTH ELEMÉR.

Pályázat.

Zemplénmegye gálszécsi járásban három körorvosi állomás lévén betöltendő, azokra ezen nel pályázat nyitattik.

Az első körorvosi állomás székhelye Gálszécs, következő községekkel: Kohány, Zebegnyő, Tarnóka, Dargó, Bacsókó, Techna, Tusa, Tusa-Ujfalu, Kis-Azar, Szécs-Polyánka, Parnó, Kereplye, Visnyó, Sztankócz, Bosnyicza és Czábóc, összesen 12754 lakossal; évi fizetés 400 frt o. é.

A második körorvosi állomás székhelye Terebes, következő községekkel: Hardicsa Kazsu, N.-Ruszká, Vécse, Migléc, Gerenda, Hoor és Kis-Ruszká, összesen 9328 lakossal, évi fizetés 400 frt. o. é.

A harmadik körorvosi állomás székhelye Pelejte, következő községekkel: N.-Azar, Szécs-Keresztur, Egres, M.-Izsép, Cselej, Kozma, Szilvás-Ujfalu, Upor, Isztáncs és kelecseny, összesen 7760 lakossal; évi fizetés 500 frt o. é.

Valamennyi körorvosnak fentebb kiírt fizetésén felüli javadalmozás a megyei szabályrendelettel következőkben állapított meg.

Rendelésekért — a) ha az orvoshoz a beteg maga jön, akár székhelyén, akár a körhöz tartozó bármely községben 20 kr.

b) Látogatásért a beteg által természetben kiszolgáltatandó fuvaron kívül mértföldenkint 30 kr. pótdíj, a látogatásért és pedig nappal 30 kr éjjel 60 kr. jár.

c) A halottkémi teendőért, melyeket a székhelyén teljesíteni tartozik, — külön díjaztatik 20—40 krig.

A körorvos kötelességeit 1876-ik évi XIV. közegészségi törvény írja elő.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni szándékozókat, miszerint szabályszerűen felszerelt bélyeggel ellátott kérvényeiket alól jelzett hivatalomhoz folyó évi augusztushó 15-ig annál bizonyosabban adják be, mert a netalán ezen időtől érkezők figyelembe vétetni nem fogaok.

Kívánatra a választásra kitűzendő hatánapok ideje érdekelekkel korán közölni fog.

Kelt Gálszécsen, 1877. év juliushó 13.

Payzoss Andor,
járás szolgabíró.

Eladási jelentés.

Sárospatakon **egy ház** közel a vasúthoz, külsőséggel vagy anélkül elutazás miatt becsáron alól eladatik. — Bővebb felvilágosítást ugyanott Nagy Lajos földbirtokos urnál nyerhetni.

Óra-üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni: miszerint Sátorajja-Ujhelyben f. évi augusztus 1-ső napjától a főutcán 483. szám alatt Schön Leo ur házában

óra-üzletet

nyitottam.

Javításokat úgy zsebbeli, mint függő (Pendel), valamint mindennemű órákra nézve elvállalok s azokat kellő pontossággal és jutányos áron eszközölöm.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva magam, — maradtam

Sátorajja-Ujhely, 1877. aug. 1.

mély tisztelettel
Mirski Theobald,

órá.

Árverési hirdetmény.

Nyiregyháza város képviselőtársaságának 4375. számú határozata folytán a város kir. kisebb haszonvételehez tartozó következő korcsmák, részint épülettel, részint anélkül; ugymint:

1. A „ Sas “ nevű korcsma	3010 frt.
2. „ Ujvilág “ korcsma	4201 „
3. „ Sz. Mihály “ utczai korcsma	3280 „
4. „ Három rózsza “	2554 „
5. „ Bundi “ vagy „ Csillag “ korcsma	4625 „
kikiáltási áron új árverés alá bocsáttatni.	
6. A „ Komló “ czimű vendéglő	2301 „
kikiáltási áron folytatolagos árverésen kiadatni.	
7. A „ Vásárvám “ 5000 forint kikiáltási áron új árverés alá bocsáttatni.	

8. A városon és határában lévő s város tulajdonát képező **szárazmalmok** eladatni, vagy nem sikerülése esetében egy évre bérbe kiadatni rendeltetvén, ez oly kijelentés mellett tétetik közhírré, miszerint a korcsmák árverése f. év augusztus 1-én és a malmok árverése augusztus 2-án d. e. 9 órától kezdve a városházánál fog megtartatni, bánompénzül a kikiáltási ár összeg 10% teendő le, a malmoknak becsértéke vagy bérösszege fog ki kiáltási árul vétetni, a bérletre Offert vagy zárt ajánlat útján is lehet árverezni, egy a bérletre vonatkozó feltételek a polgármesteri vagy főjegyzői hivatalban bármikor megtekinthetők.

Kelt Nyiregyházán, 1877. július 6-án tartott képviselői gyűlésben.

Sáry Pál, főjegyző.

Krasznay Gábor, polgármester.

É r t e s í t é s .

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, miszerint bel- és külföldön vett tapasztalataim folytán, képesnek érzem magam festői pályámat helyben, a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg folytatni, és szakmámba vágó, ugymint: **templomok bármely stílusban festését, szobák festését butorok szövetei után vagy tapetszerűen a leggazdagabb szabadkézi munkálatokkal ékítve, butor-, ajtó- és ablak festését, szobák kárpitozását (Tapet), padlók festését, épületek külső részét, czégek festését, ablak-gördönyök (Roleaux) tájképpeli festését, oly formán, hogy az itt elősorolt munkálatokkal képes vagyok bármely nagy városbeli festővel versenyezni úgy diszes kiállítás, mint a legszolidabb árak tekintetében.**

Mielőtt a n. é. közönség becses pártfogását kiérdemelném, amit czéломul tüzek ki, — vagyok Sátorajja-Ujhely, 1877. juliushóban

kész szolgáljuk

KIRÁLY JÓZSEF,

festész.

 Lakásom a főutcán Kollener József ur házában.

É r t e s í t v é n y .

Van szerencsém tisztelettel jelenteni a nagyérdemű közönségnek, hogy az általam megjavított **házi kenyér** saját kívánságomra orvosilag megvizsgáltatván, mind izére, mind minőségére nézve **kitünőnek** találtatott, különösen ajánlom a hosszú (Vekni) kenyeret a vendéglős uraknak.

 Kapható csak egyedül üzletemben naponta déli 11 órakor.

Tisztelettel

Bánóczy Kálmán.